

cleaire Oorlogsvoering (IPPNW), in een persbericht (5 augustus 2002).

De organisatie roept collegae op zich actief in te spannen binnen de eigen praktijk om 'het ziekmakende destructieve klimaat van haat en vijandschap jegens de medemens' tegen te gaan (www.ippnw.de). Door het innemen van een duidelijk standpunt kan men deze houding op patiënten overdragen. De IPPNW hoopt dat het initiatief navolging vindt in andere landen.

Zowel de WHO als de IPPNW is van mening met de eigen publicatie een belangrijke bijdrage te leveren aan de bevordering van mensenrechten en van het individuele recht op gezondheid. 'Een wereldwijde waarborg voor medische hulp zonder beoordeling op ras of geslacht vergt inspanning van iedere overheid, arm of rijk', stelt Helena Nygren-Krug, auteur van de WHO-publicatie, in de *British Medical Journal* (2002;325:238). Het WHO-pamflet vormt het startsein voor een project dat zich de komende jaren richt op gezondheidsaspecten en mensenrechten in relatie tot discriminatie- en migratievraagstukken.

Opkomst van de barbiepil

Het verhoogt de seksuele energie, het remt de eetlust, het gaat acne tegen en het zorgt voor een mooie bruine huid. Al deze eigenschappen worden toegeschreven aan Melanotan, de nieuwe pil die een beter gevoel geeft en mooier maakt dan ooit. Omdat men door het gebruik ervan net zo bruin, slank en glad zou worden als de poppen Barbie en Ken, wordt Melanotan de 'barbiepil' genoemd. Twee internationale dagbladen (*The Independent*, 31 juli 2002, en *la Repubblica*, 1 augustus 2002) melden de toegenomen interesse voor de pil als nieuwe 'lifestyle drug'.

Melanotan is een synthetische versie van het natuurlijke (alfa)melanocytenstimulerend hormoon (MSH); dit hormoon is verantwoordelijk voor de productie van melanine, het pigment dat voor een bruine huid zorgt en bescherming biedt tegen kankerverwekkend ultraviolet licht. Het synthetische hormoon is sterker dan het natuurlijke hormoon, waardoor ongeveer 1000 keer zoveel melanine in de huid wordt opgeslagen. Het middel is niet nieuw: het werd rond 1980 in Australië en de Verenigde Staten ontwikkeld om het mensen mogelijk te maken bruin te worden met weinig zon. Het idee hierachter was rimpelvorming en huidkanker tegen te gaan.

In de experimenten die volgden, kwam nog een andere werking van Melanotan aan het licht: het verhoogt het libido bij beide seksen en stimuleert de erectie van de man. Dit gebeurt niet simpel door een vasculaire stimulatie, zoals dat het geval is bij sildenafil (Viagra), maar door een direct effect in de hypothalamus. Daarnaast blijkt Melanotan ook een remmend effect op de eetlust te hebben.

Door gesleutel aan de structuur van het Melanotan-eiwit konden de bruiningseffecten en de libido-effecten gescheiden worden. Ze worden nu als Melanotan I en Melanotan II apart geproduceerd: het eerste middel door het bedrijf EpiTan in Melbourne (Australië), het tweede door het biotechnische bedrijf Palatin in New Jersey (Verenigde Staten). Het wachten is nu op goedkeuring door de Amerikaanse Food and Drug Administration.

Het Italiaanse dagblad vraagt zich af hoeveel iemand bereid is voor dergelijke middelen te betalen. 'Zijn het geen fantasiedrugs, ontsproten aan de moderne technologie? De geneesmiddelen van gisteren waren noodzakelijk, maar die van vandaag zijn slechts wenselijk', merkt het blad op. 'Hoe mooi Barbie ook is, ze is wel van plastic.'

Het Engelse dagblad berekent dat er voor dergelijke producten een gigantische markt is. 'In een land als Australië, met de hoogste huidkankerincidentie van de wereld, zit men als het ware te wachten op het product van EpiTan: een potentiële markt van een miljard dollar per jaar.' Hetzelfde geldt voor het product van Palatin: 'Viagra heeft geleerd dat de markt voor het opheffen van seksueel disfunctioneren groot is.' De auteur van het krantenartikel merkt op dat hij tijdens de productie van het artikel van alle kanten werd benaderd met vragen als: 'Is het al uit?', 'Waar is het te koop?' en 'Kun je iets voor me regelen?' Nee, de barbiepil is nog niet koop, ook niet via internet. 'Koop ook geen producten die als Melanotan worden aanbeloven', waarschuwen sites op internet. 'Het is allemaal nep!'

Belgische 'Lifebadge'

De Belgische Post verkoopt sinds 1 augustus 2002 in al haar kantoren de 'Lifebadge', een soort bankkaart waarmee de houder via internet zijn persoonlijke gezondheidsgegevens kan opvragen. De kaart kost € 12,50 en is 10 jaar geldig. Ze bevat een unieke code van 23 cijfers die via een webadres en een wachtwoord toegang geeft tot de gegevens van de houder.

Deze kaart met medische gegevens heeft in medische kringen heel wat stof doen opwaaien, meldt de Belgische *Artsenkrant* (25 en 26 juli 2002). Al in november 2001 kraakten medische-telematica-experts van het Ministerie van Volksgezondheid de Lifebadge af. 'Zelfs als de oorspronkelijke medische gegevens correct zijn ingevuld door de patiënt met behulp van een arts, dan nog blijft het probleem dat de informatie regelmatig geactualiseerd moet worden', zo staat in het advies van de experts.

Ook de Orde der Geneesheren plaatste vraagtekens bij de validiteit van medische gegevens die de patiënt zelf noteert. En indien de behandelende arts de gegevens noteert, is hij meteen ook verantwoordelijk en moet zijn identiteit bekend zijn, aldus de orde. De authenticiteit van de informatie moet verzekerd zijn; dat wil zeggen dat de arts er volkomen zeker van moet zijn dat het wel degelijk gaat over de gegevens van die bepaalde patiënt. Authenticiteit en correctheid van gegevens vloeien volgens de orde voort uit de gebruikte methoden: encryptie, digitale medische handtekening en beveiliging van de server. En die zijn bij de Lifebadge onvoldoende.

Ook minister Frank Vandenbroucke van Sociale Zaken is fel tegen de badge. Hij schreef hierover eind 2001 al een brief naar de initiatiefnemers. Daarin stelde hij dat de Lifebadge ethische en legale problemen geeft als er prestaties tegenover staan die gebaseerd zijn op de kaart. Bovendien vereist de introductie ook een advies van de privacycommissie. Het Ministerie van Volksgezondheid wijst erop dat Lifebadge een zuiver commercieel initiatief is. 'Wij kunnen de koop van een Lifebadge wel afraden, maar de verkoop ervan niet verbieden.'

Qua privacy lijkt de kaart technisch voldoende beveiligd te zijn. Een probleem is wel dat de patiënt zijn/haar gegevens aan derden kan verstrekken, zo stelt het Medisch Discussieforum. 'Verzekeringsmaatschappijen zouden hiervoor druk kunnen uitoefenen bij het afsluiten van een polis. Er is geen medewerking van een medicus nodig, zij kunnen dus zo bijkomende gezondheidsrisico's opsporen en hogere premies berekenen.' Net zoals de Orde der Geneesheren is ook het forum van oordeel dat Lifebadge beter beveiligd dient te worden.

F.KIEVITS
M.T.ADRIAANSE